

ASPECTE DIN LUPTA MUNCITORIMII DÎMBOVIȚENE, CONDUSĂ DE COMUNIȘTI, ÎMPOTRIVA DICTATURII MILITARO-FASCISTE

MIRCEA ALEXANDRESCU

Încercarea dictaturii regale de a menține România într-o iluzorie neutralitate a eșuat. Ea a fost înlocuită, după cum bine este cunoscut, de o altă dictatură mai apăsătoare, ce a dus țara pînă în pragul dezastrelui. Această situație s-a datorat în primul rînd politicii total nerealiste a burghezo-moșierimei, ce urmărea numai profiturile proprii, pe seama maselor, a clasei muncitoare. În al doilea rînd, atragerea forțată a României, împotriva voinței poporului, în sfera influenței Germaniei fasciste, a făcut ca țara noastră să fie antrenată în războiul nefast din anii 1941—1944. În acest context al evenimentelor, singurii care au demascat și luptat cu fermitate împotriva politicii exploataților, au fost comuniștii.

Muncitorimea din jud. Dimbovița, alături de întregul popor, a suferit toate consecințele anilor de război, a luptat cu vigurozitate împotriva tuturor nedreptăților sociale, a contribuit prin acțiunile ei la sabotarea mașinii de război fasciste și la scoaterea României din război. Condusă de comuniști, muncitorimea din acest județ și-a îndeplinit cu cinste datoriile față de popor, față de patrie.

Principal producător de petrol al țării, județul Dimbovița a simțit din plin criza economică ce se adîncea cu repeziciune în această perioadă. La sfîrșitul anului 1940, numai după o succintă situație statistică, se indica existența în acest județ a peste 520 întreprinderi mari și mici, ce însumau 38.508 salariați.¹ Din acestea 28 erau întreprinderi petroliere, miniere de ciment și becuri, în care lucrau 9 247 muncitori.² S-a pus accentul pe dezvoltarea acelor ramuri ale industriei necesare mașinii de război. În acest sens este elocventă prevederea din anul 1941, de sporirea producției de petrol din acest județ cu peste 300.000 tone, forîndu-se 248.000 m.l. și înființîndu-se încă 165 sonde.³ Cele mai multe societăți petroliere în acești ani își măresc vertiginos capitalurile și cîștigurile. Numai societatea „Prahova“ ajunsese de la 600.000 lei

¹ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Inspect. muncii Tîrgov., dos. 20/1942, f. 14.

² Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Inspect. muncii Tîrgov., dos. 17/1940/41, f. 14.

³ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, colecția ziare, „Ancheta“ din 16.V.1941.

capital în 1920, la 330.000.000 lei în noiembrie 1941.⁴ Odată cu antrenarea țării în război începe să se manifeste tot mai pregnant criza economică, ce se va adânci pe măsură ce mersul evenimentelor vor deveni nefavorabile. Chiar la începutul anului 1942 „Buletinul“ Camerei de Comerț și Industrie Tîrgoviște consemna proasta aprovizionare a orașului cu mărfuri și alimente, ca o consecință firească a războiului „care, din nenorocire rămîne multă vreme nereparată — este acea gravă răsturnare a economiei țării, urmată fulgerător de dezechilibrul prețurilor, de haosul și panica pieții comerciale“.⁵ Criza începe să se manifeste în acest județ încă de la jumătatea anului 1940. Mai întii se închide mina „Valea Bradului“ din com. Doicești, ca nerentabilă,⁶ apoi, la 1 septembrie același an, își încetează activitatea și „Torcătoria Mecanică de in și cinepă — Frații Rizescu“ din com. Brănești, din lipsă de materie primă,⁷ ca la 8 noiembrie și țesătoria acelorași patroni să-și închidă porțile.⁸

Exemplul acestora este urmat, în ianuarie 1941, de „Mina Fotinoica“ din com. Sotînga⁹, rafinăria „Apolon Petrol“ și „Petrocarbon“ ambele din comuna Colanu.¹⁰ Este lesne de neînțeles nemulțumirea sutelor de lucrători concediați, unii din ei în plină iarnă. Se mențin încă acele ramuri ale industriei necesare ducerii războiului. La rafinăria „Victoria“ de pe linia Tîrgoviște-Găești, în martie 1942, se producea pentru prima dată la noi în țară cerezină și o vasilină superioară chiar și celei americane, pentru uns armamentul.¹¹ Societățile petroliere își mențin și în anul 1942, același ritm de producție și număr de lucrători. Numai schelele societăților „Prahova“ și „Concordia“ aveau 2 231 lucrători.¹² Războiul a determinat însă scăderea numărului lucrătorilor bărbați, în locul lor apărînd femeile și copii între 14—17 ani. O statistică din 20 iunie 1942 arată că, din 8 739 salariați din ramurile industriale de petrol, cărbune, textilă, construcții și ceramică-var, 2 520 erau femei și copii.¹³ Un alt aspect, nu lipsit de importanță, este și faptul că numărul muncitorilor necalificați crește considerabil. Inspectoratul muncii Tîrgoviște arăta, la 9 aprilie 1943, pentru întreg județul, existența a 11.665 lucrători, din care 8 936 erau necalificați.¹⁴ Ca ultim act ce reliefează nu numai greutățile de ordin economic ce nu mai pot fi rezolvate, cit și nemulțumirile maxime ale masei de muncitori, îl constituie ordinul ministrului Muncii București din 23 iunie 1943, prin care făcea cunoscut Inspectoratului muncii Tîrgoviște militarizarea tuturor întreprinderilor petroliere de pe raza județului Dîmbovița.¹⁵ La începutul anului 1944, pentru stăvilirea agitațiilor muncitorilor, comandantul Legiunii de Jandarmi Dîmbovița propunea Garnizoanei Tîrgoviște militarizarea atît a

⁴ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Inspect. muncii Tîrgoviște, dos. 11/1942, f. 347.

⁵ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, colecția ziare, „Buletinul“ Nr. 5 din ian. 1942.

⁶ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Inspect. muncii Tîrgov., dos. 16/1940, f. 23.

⁷ Ibidem, dos. 17/1940—41, f. 78.

⁸ Ibidem, dos. 6/1940—41, f. 384.

⁹ Ibidem, dos. 16/1940—41, f. 193—194.

¹⁰ Ibidem, dos. 4/1942, f. 125.

¹¹ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, colecția ziare, „Ancheta“, Nr. 5 din 23.III.1942.

¹² Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Inspect. muncii Tîrgoviște, dos. 26/1942, f. 54.

¹³ Ibidem, dos. 27/1942, f. 6—7.

¹⁴ Ibidem, dos. 10/1943—44, f. 9.

¹⁵ Ibidem, dos. 5/1943—44, f. 351.

minei „Mărginenca“ din comuna Doicești, cât și a fabricii de ciment „Dimbovița“ din Fieni, ambele cu un efectiv de peste 1 000 lucrători.¹⁶ Era explicabilă nemulțumirea și agitația lucrătorilor, deoarece condițiile lor de muncă și viață nu le îngăduia să ducă o viață cit de cit mulțumitoare. Munca epuizantă la care erau supuși, salariile mici, lipsa alimentelor, lipsa oricăror condiții omenești de muncă, răul tratament la care erau supuși, regimul militar introdus, etc., au concurat la o permanentă tensiune, ce nu aștepta decît prilejul de a se descărca. Marele număr de documente referitoare la această perioadă confirmă întru-totul această situație. La 1 martie 1940, ca urmare a reclamației lucrătorilor de la schela petrolieră Gura-Ocniței a soc. „Concordia“ ancheta făcută de către Inspectoratul muncii Tîrgoviște scoate în relief maltrătarile la care au fost supuși lucrătorii din partea conducerii acestei societăți.¹⁷ În mai același an, nota informativă a Legiunii de jandarmi Dimbovița consemnează starea de spirit extrem de agitată a lucrătorilor de la minele „Fotinoaică“ și „Bendic“ din com. Doicești, din cauza neachitării salariilor pe lunile septembrie-decembrie 1939.¹⁸ Un memoriu din iulie 1940 al lucrătorilor mineri arăta creșterea prețului articolelor de primă necesitate cu 56%, ne mai putîndu-se hrăni omenește, în timp ce erau siliți să lucreze cîte 10—14 ore pe zi.¹⁹ La acestea se mai adaugă și lipsa totală a măsurilor de protecție a muncii. În anul 1940 au fost înregistrate 179 accidente de muncă.

Îngrijorarea față de agitațiile lucrătorilor din cauza vieții grele este semnalată de Inspectoratul muncii Tîrgoviște arătînd că, această situație va deveni germenele unor eventuale dezordini.²⁰ La aceasta a mai contribuit și faptul că în rîndul muncitorilor, din cauza consumului de porumb stricat „pelagra aprins rădăcini“, înregistrîndu-se 4 300 de cazuri.²¹ Aceiași situație era și în rîndurile lucrătorilor comerciali, stare semnalată de gazeta „Buletinul“ : „starea de mizerie în care trăiește majoritatea băieților de prăvălie... lipsiți de cel mai elementar confort, obligați să doarmă de multe ori pe rogojini pline de insecte și expuși bolilor sociale“. ²² Nici alte pături sociale nu aveau o situație mai bună, mai ales funcționarii. Dovada o avem în memoriul funcționarilor „Federației jud. Dimbovița“ adresat Inspectoratului muncii prin care cer majorarea salariilor, întru-cît după 15—20 de ani vechime nu aveau decît 5—6000 lei pe lună, cu care nici pe departe nu puteau face față nevoilor vieții, numai o pereche de bocanci costînd 4 500 lei.²³ La sfîrșitul anului 1943 lucrătorii de la societatea „Miniera“ comuna Șotînga reclamă că nu li s-au plătit salariile din luna octombrie și tot de atunci nu au mai primit ulei, încălțăminte, îmbrăcăminte, iar concediile de odihnă neefectuate nu li s-au plătit de doi ani.²⁴

¹⁶ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Prefectura jud. D-vița, dos. 157/1944, f. 23.

¹⁷ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Inspect. muncii Tîrgoviște, dos. 18/1939—40, f. 139—140.

¹⁸ Ibidem, dos. 6/1940—41, f. 39.

¹⁹ Ibidem, dos. 20/1942, f. 14.

²⁰ Ibidem, dos. 4/1942, f. 123.

²¹ Idem, f. 228.

²² Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, colecția ziare, „Buletinul“, Nr. 5, din 1 ian. 1942.

²³ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Inspect. Muncii Tîrgoviște, dos. 30/1942, f. 538.

²⁴ Ibidem, dos. 26/1943—44, f. 1.

Tabloul modului de viață al muncitorilor acestui județ este completat în anul 1944, an în care toate resursele economice erau aproape secătuite, de articolul medicului șef al județului Dimbovița publicat într-un alt ziar local „Cuvînt și faptă“, în care se referă la locuințe. Acestea sînt „deficitare, de obicei folosindu-se numai o cameră de chirpici avînd drept urmare anemiarea copiilor și scăderea puterii de lucru a adulților“. ²⁵

Înceind acest capitol, în preajma actului revoluționar de la 23 August 1944, menționăm și un document referitor la lumea I.O.V.R. O statistică din 15 august ne relatează că în acest județ existau 1 066 invalizi, 3 800 orfani de război, 1 979 văduve de război și 3 073 morți și dispăruți. ²⁶

— În mod firesc, situația muncitorilor dimbovițeni, deosebit de grea, a dus la acțiuni concrete de impunere a îmbunătățirii stării lor. Formele de luptă au fost diverse, de la simple reclamații individuale la conflicte colective de muncă precum și acțiuni organizate de către comuniști.

Trecînd peste sutele de reclamații individuale ale lucrătorilor împotriva patronilor, pentru rele tratamente, neplata salariilor și ajutoarelor de concentrare, neacordarea concediilor de odihnă, concedierea fără preaviz, etc., după o sumară statistică a conflictelor colective de muncă ce s-au ivit în acest județ, între anii 1940—1944, reiese că, acestea au fost în număr de peste 40, cuprinzînd peste 3 000 de lucrători. Din acestea semnalăm, ca mai importante, pe cele de la minele de cărbuni din Sotînga din anul 1940, la care au participat 410 muncitori, cele din ianuarie 1941 de la societatea „Prahova“ schela Gura-Ocniței și soc. „I.R.D.P.“ com. Ochiuri la care au participat 316 lucrători; din nou 400 lucrători de la mina „Mărginenca“ de la 1 februarie 1941, cel din 22 mai 1942 de la aceeași întreprindere cu 197 lucrători, cel din 8 august 1942 de la Soc. „Unirea“ schela Gura-Ocniței cu 189 participanți, conflictul de la mina „Valea Neului“ com. Sotînga cu 120 lucrători, cel din 18 decembrie 1943 de la societatea „Miniera“ din Sotînga ce a durat și în anul 1944, ²⁷ ș.a. — Alături de aceste forme de luptă au avut loc și unele acțiuni mai ferme. Ca urmare a grelelor condiții de muncă și a salariilor prea mici lucrătorii patronului Gh. Rădulescu din Pucioasa declară grevă la 4.XII.1940, acțiune prin care, după cum declară patronul, l-au obligat „ca prin aceasta să le accepte forțat pretențiunile formulate așa cum și în alte rînduri s-a mai întîmplat“. ²⁸

Agitații de acest gen ale muncitorilor sînt înregistrate de altfel în tot timpul anului 1940. În februarie 1940 Legiunea de jandarmi raporta Prefecturii Dimbovița că lucrătorii mineri din bazinul carbonifer Sotînga sînt „foarte nemulțumiți deoarece proprietarii minelor nu au plătit salariile lucrătorilor din luna septembrie 1939“. Din această cauză s-au și luat măsuri de prevenire a actelor „de violență contra proprietarilor“. O notă informativă a Inspectoratului muncii semnală Prefecturii Dimbo-

²⁵ Fil. Arhiv. St. jud. Dimbovița, colecția ziare, „Cuvînt și Faptă“, Nr. 2, din 2 august, 1944.

²⁶ Fil. Arhiv. St. jud. Dimbovița, fond Prefectura jud. D-vița, dos. 80 946, f. 37.

²⁷ Fil. Arhiv. St. jud. Dimbovița, fond Inspect. muncii Tîrgoviște, dos. 17/1940—41, f. 2—3; dos. 2/1940—41, f. 4—21; dos. 7, 1939—40, f. 1—2; dos. 5/1942, f. 13—14; dos. 24/1942, f. 193; dos. 1/1942, f. 1; dos. 26/1943—44, f. 10—11; 15—17.

²⁸ Ibidem, dos. 1/1940—41, f. 4.

viața, la 4 martie 1940, intrarea în grevă a lucrătorilor de la aceste mine.²⁹ Agitați sînt și lucrătorii brutari, mezelari, morari, metalurgiști și electricieni din Tîrgoviște, care cer mărirea salariilor pe măsura scumpetei, ziua de lucru de 8 ore, plata concediilor, repaus duminical, etc.³⁰ O altă serie de nemulțumiri sînt semnalate de către Legiunea de jandarmi Dimbovița, la 25 aprilie 1941, din partea lucrătorilor petroliști de la schela Gura-Ocniței din cauza proastei salarizări, răului tratament și a lipsei locuințelor.³¹ În martie 1942 comandantul militar al societății „Concordia” din Gura-Ocniței concediază pe mecanicul Popescu A. Ion pentru insubordonare, sabotaj și instigare la dezordine, fiind deferit spre judecare Curții Marțiale din Ploiești.³² Același lucru se întîmplă și cu alți doi sondori de la societatea „Continentală” din comuna Doicești, care de asemenea instigau lucrătorii la nesupunere la lucru arătîndu-le că, „fiind mai mulți au și șanse de a fi temuți”.³³ Cu cît ne apropiem de sfîrșitul anului 1943 cu atît atitudinile ostile ale lucrătorilor față de exploatare sînt mai hotărîte. La 19 noiembrie 1943 Poliția Tîrgoviște era informată că lucrătorii de la „Arsenalul Armatei” aduc injurii autorităților fiind foarte agitați din cauza greutăților războiului.³⁴ De asemenea și la fabrica de becuri „Electrostar” din Fieni, din cauza părăsirii lucrului de către muncitori, a trebuit să se înceteze producția la una din secții, iar intervențiile repetate pe lângă Postul de jandarmi respectiv, nu au avut nici un rezultat.³⁵ Aceiași stare se înregistrează și la începutul anului 1944, înmulțindu-se cazurile de speculă și sabotaj. Numai într-o perioadă de 3 zile, 14—16 iunie 1944, sînt înregistrate în comunele Bilciurești, Fieni și Gura-Ocniței, 105 astfel de cazuri.³⁶ Starea de spirit fulminantă a muncitorimii dimbovițene s-a menținut și printr-o mai fermă activitate a comuniștilor, de o mai bună organizare a luptei împotriva reacționarilor fasciști. Pe de altă parte, și ca o dovadă a celor afirmate mai înainte, autoritățile iau măsuri din ce în ce mai aspre pentru stăvilirea răspîndirii manifestelor comuniste, ce înfierau regimul de teroare la care erau supuși comuniștii din închisorile de la Rm. Sărat, Doftana și Constanța, precum și pericolul antrenării țării în război: „viața a sute de deținuți politici e în pericol la Rm. Sărat, Doftana, Constanța: „însăși viața voastră, viața poporului român este amenințată de urgia războinică și răzburarea clicei regale... să salvăm viața lui Gheorghiu Dej, Ilie Pintilie...” glăsuia un astfel de manifest din anul 1940.³⁷

Prin ordinul circular din 3 august 1940 sînt puși sub urmărire, pentru activitate comunistă în rîndul muncitorilor societății „Prahova” schela Gura-Ocniței, inginerul Adescenco și Stoianov Gheorghe.³⁸ Alte asemenea ordine din octombrie și decembrie 1940 ale marelui Stat major arătau că, „în întreprinderile industriale s-au plasat elemente comuniste

²⁹ Ibidem, dos. 178/1940, f. 17—21.

³⁰ Ibidem, dos. 16/1940, f. 32—36.

³¹ Fil. Arhiv. St. D-ța, fond Prefectura jud. D-ța, dos. 223/1941, f. 131—132.

³² Fil. Arhiv. St. D-ța, fond Inspect. muncii Tîrgoviște, dos. 30/1942, f. 81.

³³ Idem, f. 282—283.

³⁴ Ibidem, dos. 7/1943—44, f. 339.

³⁵ Ibidem, dos. 5/1943—44, f. 396.

³⁶ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Legiunea de jandarmi D-vița, dos. 237/1944, filele 806, 811, 813—814.

³⁷ Ibidem, dos. 150/1940, f. 101 v.

³⁸ Ibidem, dos. 152/1940, f. 101.

care au instrucțiuni de a pregăti deslănțuirea unei revoluții comuniste“, iar manifestele lor incendiatoare cuprind în deosebi îndemnul : „Afară cu armata hitleristă cotropitoare !“³⁹

Priza acestor acțiuni ale comuniștilor este evidentă. Subinspectoratul Muncii Tirgoviște era informat prin mai multe note că muncitorii de la Mina „Fotinoaică“, „Valea-Neului“ din Sotinga, societatea „Unirea“, „Colombia“ și „Prahova“ sînt foarte agitați, luîndu-se măsuri de a „nu se strecura agenți comuniști“ în rîndurile lor.⁴⁰ Așa se și explică ampla muncă de depistare și arestare a comuniștilor.

Secția de jandarmi Nucet raporta încă din februarie 1940 că în comuna Ulmi s-au descoperit și arestat cinci comuniști, iar într-un studiu sintetic informativ al Legiunei de jandarmi Dîmbovița se arăta identificarea a 34 comuniști din care a arestat 23 ; că „cel mai înfocat anume Nicolae Poplacă din comuna Văcărești-Dîmbovița a murit în închisoarea militară Brașov“. De asemenea se raporta și arestarea comunistului Petru Iubu din comuna Valea-Voievozilor.⁴¹

La începutul anului 1941 este arestată de către Poliția or. Tirgoviște și comunistă Rebeca Tănase Borțoi.⁴² Ca urmare a influenței comuniștilor muncitorimea dîmbovițeană se manifestă cu mai multă vehemență. Nota informativă a Legiunii de jandarmi Dîmbovița din 8 iunie 1941 semnalează nemulțumirea tuturor categoriilor de muncitori din cauza accentuării lipsei alimentelor de primă necesitate, a îmbrăcăminții și încălțămîntei. Se arată că această situație se datorează și „propagandei subversive ce o face în mod clandestin comuniștii“. ⁴³ În aceeași lună Poliția raporta Prefecturii că în orașul Tirgoviște concentrații discută în mod deschis despre greutățile războiului și activitatea comuniștilor ce vor organiza o mare manifestație.⁴⁴ Pe de altă parte se raporta la 29 august 1941, găsirea în gara Titu, într-un tren cu răniți, a 17 manifeste comuniste.⁴⁵ Paralel cu intensificarea acțiunilor comuniste și măsurile represive se înăspresc. În octombrie 1941 într-un raport al Poliției Tirgoviște se vorbește despre arestarea șefului organizației comuniste din acest județ, Tănase Ghiță Borțoi, condamnat de Curtea Marțială din Ploiești la 12 ani muncă silnică.⁴⁶ Datorită comuniștilor autoritățile sînt foarte îngrijorate de agitația muncitorilor, ce discută deschis, „că orice răbdare are o margine“, iar muncitorimea de la societatea „Prahova“ schela Gura-Ocniței“ este complet comunizată“. ⁴⁷ Pe măsură ce mersul războiului este din ce în ce mai nefavorabil, teroarea împotriva comuniștilor se întțește. În mai 1943, Legiunea de jandarmi Dîmbovița primea ordin pentru luarea celor mai severe măsuri împotriva răspîndirii manifestului comunist cu titulatura „nu vrem să muncim pentru nemți“. ⁴⁸ Se iau de

³⁹ Ibidem, dos. 150/1940, f. 127 ; 143.

⁴⁰ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Inspectoratul muncii Tirgov. dos. 16/1940—1941, f. 112—113.

⁴¹ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Legiunea de jandarmi D-vița, dos. 152/1940, f. 112, 162.

⁴² Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Prefect. jud. D-vița, dos. 223/1941, f. 53.

⁴³ Idem, f. 171.

⁴⁴ Idem, f. 182—183.

⁴⁵ Idem, f. 254.

⁴⁶ Ibidem, dos. 94/1941, f. 8.

⁴⁷ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Inspect. muncii Tirgov. dos. 30/1942, f. 136.

⁴⁸ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Legiunea de jand. D-vița, dos. 248/944, f. 8.

asemenea măsuri de supraveghere a ostașilor veniți de pe front, mai ales în regiunea petroliferă și carboniferă din acest județ, care discută foarte favorabil regimului comunist.⁴⁹

Începutul anului 1944 înregistrează în continuare creșterea nemulțumirilor muncitorimii, semnalându-se la 27 ianuarie 1944, existența în rândurile lucrătorilor de la Arsenalul Armatei „a unor elemente turbulente”.⁵⁰

Măsurile organelor de represiune încep să fie depășite de acțiunile comuniștilor și ale maselor populare. Difuzarea manifestelor care aveau ca scop principal îndemnul pentru întoarcerea armelor împotriva Germaniei fasciste sînt tot mai frecvente. Astfel de manifeste au fost răspîndite pe raza întregului județ. Ordinul telegrafic al Direcției Generale a Poliției din 29 aprilie 1944 cerea împiedicarea cu orice preț a agitațiilor comuniste din ziua de „1 Mai”, precum și arestarea tuturor celor ce vor difuza manifeste, sau vor striga lozinci comuniste.⁵¹ Cu cît ne apropiem de ziua marelui act istoric din August 1944, cu atît organizarea luptei muncitorimii este mai temeinică. Practic autoritățile nu mai sînt capabile de a mai găsi mijloace de stăvilire a acțiunilor maselor conduse de comuniști.

Susținerea actului istoric de la 23 August s-a făcut efectiv de către muncitorimea din acest județ, sprijinind direct luptele duse contra armatelor naziste de la Moreni-Pleașa, Boteni, Cojasca, Fintînele etc. și prin păzirea instalațiilor petroliere de a nu fi aruncate în aer.

Alături de întreg poporul populația acestui județ, muncitorimea în special, și-au închinat forțele, întreaga lor capacitate, luptei pentru eliberarea patriei, refacerea economică și înfrîngerea Germaniei fasciste. Condușă de comuniști populația județului Dimbovița a pornit cu pași mari pe drumul înfloririi patriei socialiste.

⁴⁹ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Inspect. M. Tîrgov., dos. 5/943—44, f. 362—363.

⁵⁰ Ibidem, dos. 7/1943—44, f. 431.

⁵¹ Fil. Arhiv. St. jud. D-vița, fond Legiunea de jand. D-vița, dos. 237/944 f. 323.